СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 140. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 18-го червня 1938. No. 140. Jersey City, N. J., Saturday, June 18, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНҐРЕС РОЗЇХАВСЯ НА ВАКАЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Після кількакротних відложень конгрес остаточно розїхався додому на вакації. Впродовж своїх останніх засідань конгрес ухвалив на ріжні державні потреби на черговий рік 12 білїонів долярів, побиваючи тим рекорд усіх дотеперішних буджетів. У тій сумі найвищу позицію займають фонди на боротьбу з безробіттям. Далі на зброєння. Інші на ріжні державні департаменти, хліборобство і т. п. Конгрес ухвалив теж у часі останнього засідання закон про найнижчу робітничу плату і найвищі години праці.

ВІДВАЖНА ЗАЯВА ГЕЙГА.

НЮАРК. — Посадник міста Джерзі Сити, Френк Гейг, далі зізнавав у суді в справі своєї адміністрації та заборони свободи слова в Джерзі Сити. Цей раз він без обиняків сказав, що тим переворотним елементом, які прямують до повалення нинішньої демократичної системи, прямують до повалення свободи слова і всіх цивільних прав, не належиться свобода слова і ті цивільні права, які вони хочуть повалити.

ВБИВНИКА ДИТИНИ КЕШІВ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ.

МАЯМІ. — Суд після короткої розправи засудив на смерть Френклина МекКола, 21-літнього схоплювача і вбивника дитини Кешів. Він не заперечував вини і на запит судді, що має сказати на свою оборону, він тільки покивав головою. Він також не хотів підписувати прохання про помилування, бо сказав, що волить засуд смерти, ніж вічну тюрму. Та правдоподібно родина підпише в його імені прохання про помилування, хоч надії на помилування є мало.

ЖИДИ НАСЛІДУЮТЬ ФАШИСТІВСЬКУ ІТАЛІЮ.

НЮ ЙОРК. — Секретарка жіночої жидівської організації, пані Трейсі, заявила, що жидівські жінки повинні наслідувати італійських жінок у часі війни Італії з Етіопією, і повинні на дар для Палестини складати свої шлюбні обручки. Як відомо, італійки складали тоді свої золоті обручки в дарунку для держави, щоби помогти італійській армії здобути Етіопію. Тепер у подібний спосіб пані Трейсі хотілаб здобути фонди для боротьби з арабами в Палестині та для відбудови вільної жидівської держави.

БОРОЬБА З ЧЕРВОНИМИ В ЮНІЯХ.

НЮ ЙОРК. — У дорозі до Дітройту предсідник автомобільної юнії, Гомер Мартин, перед кореспондентами заявив, що екзекутива згаданої юнії рішила викинути пятьох урядників з цеї юнії тому, що вони були комуністами і від комуністичної партії діставали прикази, яку політику вести в середині юнії. Екзекутива остерігала згаданих викинених урядників, що вона не буде толерувати комуністичної політики в середині юнії. Та це не помогло і треба було їх викинути. Мартин додав, що юнія не має нічого проти того, коли хтось собі хоче належати до комуністичної партії. Але не дозволить, щоб уживати юнії як знаряддя для повалення демократичного устрою і заведення диктатури в Америці.

„ДОБЛЮ ПІ ЕЙ" ТВОРИТЬ НОВІ ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський директор „Доблю Пі Ей", Бретон Сомервел, заявив, що небавом „Доблю Пі Ей" створить для „білоковнірцевих" робітників нових 15,000 праць. До того рішення заряд прийшов тому, що з кінцем цього місяця кінчаться роботи в „Доблю Пі Ей", які затруднювали таку скількість „білоковнірцевих" робітників. Якби в тій справі нічого не зроблено, то ті люди знайшлись би тепер на вулиці.

ПОКИНУЛА РОДИЧІВ І МІЛЮН ДОЛЯРІВ ЗАДЛЯ ЛЮБОВИ.

РОЧЕСТЕР. — Панна Розмері Вебстер, донька багатих родичів із Стемфорду, Конн., покинула батьківський дім і відреклася міліона долярів, який вона мала дістати в спадку, та вийшла замуж за вбогого хлопця, кравецького сина, канцелярійного писаря. Родичі старалися всіми силами перешкодити їй, бо вона була не лиш багата, але й гарна, й мала чимало інших хлопців зо „своєї кляси". Та це не помогло і дівчина пішла за серцем. Тепер родичі говорять, що вони не хочуть бачити її на очі й не бажають, щоб вона верталась додому.

ВПРОВАДИЛИ СТРУНКОЛІНІЙНІ ПОЇЗДИ.

ШІКАГО. — До Шікаго прибули два струнколінійні поїзди, побудовані двома залізничними компаніями: Ню Йорк Сентрал Рейлрод і Пенсилвенія Рейлрод. Ці поїзди робили пересічно по 60 миль на годину і прибули з Ню Йорку до Шикага за 16 годин.

ЛІКАРСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОТИ СОЦІЯЛІЗАЦІЇ МЕДИЦИНИ.

САН ФРАНСІСКО. — Американський Медичний Союз висказався проти того, щоб медичну практику піддавати під концентровану контролю держави і щоб люди заздалегідь обезпечувались проти недуг, а потім діставали лікарську поміч даром, на основі свого обезпечення.

ПАРАДА НАЩАДКІВ ГУГЕНОТІВ.

НЮ РОШЕЛ (Ню Йорк). — Нащадки гуґенотів, які 250 літ тому внаслідок релігійних переслідувань вибралися з міста Рошел, у Франції, і прибули до Америки та недалеко Ню Йорку заложили собі нове місто, Ню Рошел, тепер справляють ріжні паради в честь заложення міста. Вони прибили в місті нову бронзову таблицю, що має повний і вірний спис усіх тих перших переселенців гуґенотів, які прибули до Ню Рошел.

ВОЄННІ СТРАХІТТЯ.

Девять літаків вителіли з Еспанії, перелетіли гори Піринеї й спустили бомби на французьку територію, 15 миль від границі. Франція негайно скріпила свою повітряну пригранична сторожу. Вислано туди спеціяльні бомбові літаки, на котрі ладується такі бомби, як оця на образку. Така бомба важить 500 кільограмів.

СІМ ЛІТ НЕ МОЖНА ЖЕНИТИСЯ.

З головної кватири королівської канадійської кінної поліції в Отаві доносять, що в короткому часі будуть уведені деякі обмеження в справі женячки констаблів королівської поліції. Досвід виказав, що жонатими поліцаями тяжче заряджувати як безженними, бо очевидно лекше безженному поліцаєві перенестися в інше місце служби ніж жонатому, а до того обтяженому родиною. Крім того були випадки, що жонаті поліцаї після перенесення в інші місця служби залишали за собою довги, що очевидно не подобається вищій владі.

Через те команда державної поліції видасть у короткому часі припис, що члени канадійської кінної поліції можуть женитися аж по відбутті сім літ служби. Доносять, що дехто з поліцаїв, які мали намір саме тепер одружитися, рішені навіть виступити зо служби.

ЗГОРІЛО 300 ДОМІВ І ФІЛЬВАРОК.

В осаді Жулкевка, 20 км. від Красноставу, ввечері бухнув вогонь. Згоріло 300 домів і фільварок Жулкевка. З цілої осади урятували тільки костел, громадський уряд, поліційну станицю, почту й аптику. Люди таборують під голим небом. Провізоричні обчислення втрат перевищають пів міліона злотих.

БУЧА Й СТРІЛИ ПОЛЬСЬКИХ АКАДЕМІКІВ У ЧЕНСТОХОВІ.

22-го травня ц. р. прибула до Ченстохови проща 3,000 польських студентів. Студенти перенесли в процесії риґраф з каплиці на Верх. Рівночасно зложили там „вотум", призначений для ген. Франка. Між молоддю прийшло до прикрих інцидентів і ударів. Нападали на себе ОНР-івці, ОЗН-івці й ендеки. Виривали собі взаємно транспаренти. Зчинилася бійка. Дві особи були ранені. Рівночасно студент Скерскі стрілив двічі з револьверу. Пополудні повторились інциденти на майдані Перацкого. По місті кружляють поліційні стежі.

ДОМАГАЛАСЯ ВІДШКОДУВАННЯ ЗА БЕЗПЛАТНУ ОПЕРАЦІЮ.

„Не варт сьогодні комусь добро робити" — чуємо залюбки нині такі слова скрізь і всюди.

Напевне так теж мусів сказати відомий французький лікар, хірурґ Тіер де Мартель. Ціла історія, яка закінчилася несподівано в суді, виглядала менш-більш так:

Славна в Росії в передреволюційних часах танцюристка Ніна Коронґіська втекла підчас революції до Парижа. Там заїхала вона до колишнього царського адютанта, який познайомив її з паризьким світом. Одначе Коронґіська жила довший час у великих злиднях, крім того ще на своє нещастя важко занедужала і мусіла піддатись операції.

Згаданий на вступі хірурґ перевів їй дві операції зовсім безкорисно. Якеж було його зчудування, коли він раптом довідався, що танцюристка внесла проти нього до суду скаргу, домагаючися відшкодування за буцімто невдалу першу операцію.

Танцюристка домагалася ні менше, ні більше, лиш 200,-000 франків. Притому слід відмітити, що обі операції були вдалі й до того безплатні. Ця дивовижна судова скарга викликала в Парижі велике враження, зокрема паризька преса не жалує своїх злобних уваг під адресою загонистої, захланної та нахабної танцюристки.

Недавно відбулася розправа в першій інстанції, яку танцюристка, очевидно, програла. Тепер французька преса повідомляє, що Коронґіська не хоче відступити і зголосила апеляційну скаргу.

ШАХИ ЗПЕРЕД 6,000 ЛІТ.

Наукова експедиція, що перевела досліди в північному Іраку, віднайшла там фіґурки, що дуже подібні до нинішніх шахів. Ці фіґурки міцно витерті. Вчені кажуть, що їх зладили мешканці передісторичної Мезопотамії менше-більше чотири тисячі літ перед народинами Христа.

КРІЗА НЕ ДОСЯГНУЛА БАНКІВ.

Колин Кембел, онтарійський міністер публичних робіт, заявив на публичних зборах у місті Гамилтон, Онт., що в часі економічної кризи в Канаді збільшився маєток канадійських банків. Міністер підніс, що в роках кризи зменшилося національне добро Канади і дохід усіх громадян, а рільництво було страшно захитане. В тім часі збільшилися довги Канади. Одначе маєтки банків за час депресії побільшилися. Міністер додав, що лихва стала в Канаді найбільшим бизнесом.

ЛОВЕЦЬ УБИВ ШІСТЬ ВОВКІВ.

Микола Ткачук осягнув рекорд у полюванні на вовків у дистрикті Лак ла Біш (Канада). Цеї зими повелось йому вполювати в околиці ріки Вандерінґ шість великих лісових вовків, за котрих убиття одержав від уряду 30 долярів, а крім того ще й продав шкіри. Ткачук заявив, що з убиттям тих вовків не мав ніякої трудности. Він наставив лиш кілька капканів біля стогів сіна і вовки попалалися в них майже незамітно.

БЕЗРОГА З 24 ПОРОСЯТАМИ.

На фармі І. Й. Фовнса у Реймонді коло Летбридж (Канада) є безрога, що осягнула справжній рекорд щодо плодовитости, бо недавно вродила 24 поросята. Згадана безрога належить до породи Йоркшир. Кожне з поросят є нормальне як щодо будови так і щодо величини. Господар дивується, як безрога вигодує аж 24 поросят, коли пересічно льохи не родять більше як по 12 поросят.

МАСОВІ КРАДІЖІ КОНЕЙ.

У Рудеччині масово пропадають коні. Один з покривджених господарів, Г. Іваниши з Угерець Винявських, пізнав свого коня в селі Ставки, повіт Городок, у господаря А. Багрила. Досі розпізнали 16 коней. У слідчій вязниці перебуває 18 осіб.

ПЕРЕНОСЯТЬ З ГОЛЯНДІЇ ТІЛО ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ

ЛЬВІВ. — „Діло" подає, що за кордоном повстала думка перенести тіло полк. Евгена Коновальця до одної з европейських столиць, осідку численної української кольонії. Плян перенести тіло до Парижу й похоронити його поруч з могилою Симона Петлюри відпав з огляду на можливі труднощі від французького уряду „людового фронту". Тому домовину перевезуть мабуть до Берліну.

ЗГАДУЮТЬ ПРО ЯКОГОСЬ „МУХИНА".

ЛЬВІВ. — „Діло" доносить, що українці в Празі є того переконання, що большевики зглядили полк. Коновальця зо страху перед О. У. Н. У цій справі, як кажуть, відіграв велику ролю якийсь Мухин, що довгий час був емісарем Коновальця в Бріселі та в Парижі, а потім його помічником у Женеві.

ВЕЛИТЕНСЬКЕ ВРАЖІННЯ У ВАРШАВІ.

ЛЬВІВ. — Кореспондент „Діла" з Варшави подає, що вістки про вбивство полк. Е. Коновальця викликали „велитенське враження в цілому польському політично-пресовому світі, що й відбилося на шпальтах усіх щоденників у Варшаві та на провінції". Далі подано ще й те, що польські редакції „доручили своїм кореспондентам у Берліні, Парижі й у Львові пильно слідкувати за тією справою". А в розмовах на тему ротердамського замаху висувано здогад, що „ця подія матиме дуже поважний вплив на стан українсько-польських відносин". Багато польських часописів передруковують з „Діла" матеріяли і статті, звязані з убивством Е. Коновальця. Галерівський „Дзеннік Бидґоцкі", як звичайно, добачує і тут Берлін, як і те, що українські діячі це „аґенти чужих держав". Між іншим пише таке: „Для Польщі смерть Коновальця може принести деяке заспокоєння в українських рядах. Не треба цього перецінювати. Німецькі гроші знайдуть завжди слухняних виконавців".

ХОЧУТЬ ВІДВЕРНУТИ УВАГУ ВІД ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ. — Майже вся польська преса, що намагається писати про вбивство полк. Коновальця у трохи пристойному тоні, звертає увагу на те, що Москва є властивим ворогом України, а не Польща. А щоденник „Польска Заходня" пише таке: „Несамовитий кінець життя Коновальця викликав у Польщі, передусім у східній Галичині, велитенське зацікавлення і враження. Москалі це не лицарські і добродушні поляки, що за бомби українських терористів не відплачували бомбами. Безпардонність українських терористів натрапила цим разом на такуж брутальну безпардонність советських заговірників. Коновалець згинув від зброї, що нею сам воював".

Ось як себе потішають!

Цей часопис пише далі ще ось що: „Смерть того завзятого заговірника, поза колом сліпо відданих йому виконавців, не викликала навіть жалю у тверезо думаючому українському громадянстві. Вона, якщо не закінчує, то на всякий випадок послаблює законспіроване вогнище, що загрожує невідповідальними наслідками терористичних виступів в Европі".

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ В ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ. — Німецька преса, що виходить у Польщі, виявила велике зацікавлення ротердамським атентатом. Вона подає подробиці цієї події, а також пише широко про життя і діяльність полк. Коновальця. „Діло" підносить особливо те, що пише „Фрає Пресе". Цей часопис, що виходить у Лодзі, вичисляє атентати ОУН. Згадує, що була „спроба атентату на Літвінова підчас його подорожі до Злучених Держав". Пише, що „романтика змовництва ділала на сотні як маґічна принада, без практичних вислідів для української справи". А кінчить статтю та німецька газета ось так: „Зоря Коновальця серед українців у Польщі останніми роками зблідла. Інші групи перейняли від нього його засади, відкинувши злочин як засіб політичної боротьби".

ПАНАХИДА.

ЛЬВІВ. — У храмі св. Юрія відправлено в суботу, 4. червня, поминальне богослуження у звязку зо смертю полк. Е. Коновальця. Після Служби Божої о. прелат Л. Куницький відправив понахиду в асисті 6. священиків. Після панахиди хор співав жалібні пісні. Був приявний також батько покійного.

ЗА АВТОНОМІЮ ЗАКАРПАТТЯ.

ПРАГА. — Недавно приймав премієр Годза делеґацію „Руської Народньої Ради", яка передала йому резолюцію з домаганням автономії для Закарпаття, а тепер домагавсь у нього того самого д-р Ґеровський в імені виходців із Закарпаття, що живуть в Америці. Годза заявив, що заки буде надана повна автономія, треба, щоб погодилися між собою місцеві групи.

ШАНУЮТЬ ВЕЛИКОГО ДЕРЖАВНИКА.

СТАНИСЛАВІВ. — Молодь, зорганізована в „Молодій Громаді", пошанувала святочним вечором память Миколи Міхновського, великого українського державника і самостійника з часів довоєнних. Відчитано реферат, який виголосив свого часу Міхновський у Полтаві, а в якім він виложив тези української державности. Публику становила майже сама молодь.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧЕРГОВЕ РОЗЯСНЕННЯ

В міру того, як заграничні кореспонденти й подорожні по совєтській Росії розкривали факти голоду з 1932 і 1933. року, котрий большевицький уряд старався закрити насильним душенням донесень, большевицькі фабрики пропаганди пильно продукували преріжними способами донесення про значні поліпшення на полі продукції й розділу споживчих засобів, передовсім одіння й поживи. Говорилося в тих донесеннях, що совєтські фабрики продукують тепер щораз більше родів такого споживчого товару та що кожний рід його поправляється щодо якости. Порівнювали теперішній стан зо станом зперед кількох років, ба навіть зо станом у краях Европи.

Світ не звертав багато уваги на цю пропаґанду. Ґазети не старалися її протидіяти, чи принаймні розслідити, скільки в ній правди. Навіть хто цікавився Росією, то цікавився більш преріжними „чистками" старих большевиків, що скоро чергувались одна за одною, ніж донесення про матеріяльний стан населення. Завдяки тому, що світ задивився на большевицьку політику й шибениці, большевикам удалося підсунути світові враження, що в совєтській Росії поправилося життя з матеріяльного боку.

Тепер на це враження впадає нагло донесення про нову чистку в совєтській Росії, чистку саме в ділянці достави споживчих засобів, а передовсім поживи. Обвинувачують цілу низку високих урядовців, відповідальних за доставу овочів і ярини. Закидують їм, що овочів і ярини нема досить; що як вони і є, то часто злої якости; що навіть, як є досить, то часто загнилі. Закидують іншим урядовцям, що не подбали за відкриття відповідного числа пунктів для продажу цих засобів поживи та відповідного числа ресторанів. Закидують цим урядовцям свідому злу волю, називають їх, за большевицьким звичаєм, саботажниками, заговірниками, шпигунами, контрреволюціонерами, нищильниками і т. п.

Чи правда це, що ці люди свідомо завинили за стан харчевої справи, чи несвідомо, покищо не знати, а при стані большевицького судівництва ледве чи колись буде можна поправді дізнатися. Зате вже нині можна встановити як правду, мимоволі признану самим большевицьким урядом, що справа продукції й розповсюднення харчевих засобів у совєтській Росії в теперішнім часі зовсім не знаходиться в такому знаменитому стані, як це представляла крикливa большевицька пропаґанда. Обвинувачуючи визначних урядовців за свідоме нищення в цій ділянці, самий уряд признає, що справа з доставою для населення овочів і городовини та з організацією місць збуту засобів поживи стоїть зле. Розголошування своїх заслуг і досягнень коло достави населенню достаточної скількости доброї поживи по дешевій ціні це один з цих дурманів, що тепер роздувся через кампанію самого уряду.

ПО СМЕРТІ ЕВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

(Надіслане зо Львова).

Смерть полк. Евгена Коновальця — це великий удар для української справи. Була це людина незвичайна, віддана цілим серцем і цілою душею справі визволення рідного народу, справі збудування для нього власної держави, самостійної країни. Його енергія була спершу звернена проти Польщі, і він створив у краю низку бойових організацій, що далися добре в знаки національному противникові, а найбільших злочинців таки і смертю карали.

Але з часом відносини на полі заграничної політики змінилися. Тому полк. Коновалець взявся до енергійної роботи проти другого великого, небезпечного і безоглядного противника, проти большевицької Росії.

Автім його звязки сягали далеко і він усюди старався у ріжних державах добути союзників для боротьби з ворогами своєї батьківщини. Його незвичайна рухливість і енергія доводили наших противників просто до скаженини, і не було лайки, якою вони не обкидували його чесне імя.

Але ту ненависть і скаженість ворогів уміли добре оцінити його земляки. Вони знали, що десь-там по Европі він їздить і тягається на всі боки та веде не так голосну, як тиху, але успішну українську пропаґанду. І не тільки пропаґанду веде, але й готує відповідні сили, щоб їх ужити як слід у відповідну хвилю.

Чиж це не була небезпечна людина для ворогів українського визволення? Чи не треба було за всяку ціну усунути її? І лише треба подивляти, що аж досі цього не зроблено, зглядно, що аж досі покійник умів вимикати так зручно заставлені на нього сіті. Але вкінці Совєти так налякалися, що таки рішилися позбутись полк. Коновальця. А то, як кажуть, головно за те, що він їх зачав атакувати акцію на Далекім Сході.

Отсе від деякого часу почав виходити в Харбіні часопис під назвою **„Вільна Україна"** з кличем „хай живе національна революція і її вожд, полковник Коновалець!"

Рівночасно появилася в Харбіні брошура, що ширила ідею створення незалежньої України. Ту брошуру видано мовою українською, китайською і японською. В українськім і китайськім виданні цієї брошури були виступи і проти Совєтів і проти Польщі, а в брошурі японською мовою були виступи тільки проти Совєтів.

Рівнобіжно з пропаґандою роботою ведено також і чинну акцію. Її ціллю була в першій мірі армія Бліхера, що стоїть на манчуцькій границі, а Манчуко, як відомо, стоїть властиво під проводом японців. В армії Бліхера є коло 40 відсотків українців. Щирити українську пропаґанду в диверсійних цілях було очевидно в інтересі Японії. Полк. Коновалець міг почати того роду роботу, бо й у Харбіні і на Зеленім Клині живе значний відсоток українців.

Ту далеко-сідню акцію большевики вважали за більш для них небезпечну, ніж ту на Наддніпрянській Україні, де доношинство дуже розповсюднене і де тайну організацію можна при допомозі провокаторів лекше розконспірувати і знищити. Коли йде про поляків, то польські ґазети прямо ликують зо смерти полк. Коновальця та ще й нсебіжчика копають своїми брудними ногами. Видно наглядно, як вони ненавидять ту постать.

Та в тій трагедії радісне хіба те, що тут вірять, що зо смертю полк. Коновальця не скінчилась його робота, але що ведеться вона далі, бо чейже він мав помічників і вірних друзів його ідеї.

Що і в Галичині він мав дуже сильну свою організацію, це доказали численні карні процеси, перше проти членів У. В. О., а тепер проти членів О. У. Н. Пригадуємо, що підчинений Коновальцеві краєвий комендант У. В. О., **Ю. Головінський**, згинув також нагло смертю. Його арештовано, як відомо, перед кількома роками коло Бібрки, а застрілили його ескортуючі його поліцаї стрілами в плечі, одначе в рапорті донесли, що це зробили **„вскутек усілованя уцечкі арештованего"**. А не треба забувати, що він був тоді убраний у довгий плащ і мав сковані руки!!!

Подібне трапилося і в травні цього року в Радехівщині з **Мироном Харчуком** та **Іваном Дідиком** з Радехівщини, що були арештовані під замітом приналежности до ОУН та підпалу господарства польського кольоніста Скавінського. Урядове звідомлення каже: „У хвилі, коли обох бойовиків ескортували до вязниці, вони (сковані! — Ред.) кинулись утікати до найближчого лісу, а тоді постерункові державної поліції в погоні за ними покористувалися пальною зброєю і вбили їх на місці".

Як бачимо, то вони зробили короткий процес. Без розправи, без доказів вини, не маючи очевидно компетенції карати когось смертю, вони таки їх побивали, хоч не будучи самі скованими, легко могли їх обох здогонити і наново увязнити.

Ось таке діється на наших землях. А чи світ про це знає?

І тут насуваються нам ось які думки: Доходять до нас в Европі вісті, що у Злуч. Державах Америки, та мабуть і в Канаді, існують якісь організації „українських державників", товариства „Оборони України" чи „Соборної України", якісь „Січі", Стрілецькі Громади і їм подібні. Чи не булоб добре, щоб вони всі принаймні тепер зійшлися разом і подумали над спільною акцією оборони рідної землі? Хочби на те, щоб видати англійською мовою відповідні книжки про Україну, де булиб вияснені й останні події.

Гр. О.

ЛЮБОВ БАТЬКІВЩИНИ

(Це лист батька до сина, вибраний зо славної книжки „Серце", якої автором є світової слави італійський письменник і патріот **Едмондо Де Амічіс**. Такі переклади поміщує для старокраєвої української молоді місячник **„Молоді Друзі"** (Львів, Гродзіцьких 1, річна передплата $1).

Чому я люблю Батьківщину, Італію? Запевне в тебе зараз же знайшлося багато відповідей на це питання: „Я люблю Італію тому, що мати моя італійка; тому, що в жилах моїх пливе кров італійська; тому, що там померлих, яких оплакує моя мати і шанує мій батько, поховано в землі італійській; тому, що місцевість, у якій я народився, мова, якою розмовляю, книжки, з яких учуся, мій брат, моя сестра, мої товариші, великий нарід, серед якого я живу, природа навкруги мене і все, що я бачу, що люблю, чим пишаюся — все воно італійське".

О, ти ще не можеш тепер глибоко почувати цю любов! Ти взнаєш це почуття вповні тоді, як станеш уже зрілою людиною, як, вибувши довгий час далеко на чужині, побачиш з пароходу далеко на обрії високі сині гори твого рідного краю; як воно витисне тобі сльози з очей, а з серця радісні вигуки; ти взнаєш це почуття тоді, як десь у далекому чужому місті, серед юрби чужих людей тебе потягне кинутися до незнайомого тобі робітника через те тільки, що, проходячи повз нього, ти почув, як він сказав щось твоєю рідною мовою. Ти взнаєш це почуття любови тоді, як великий і гордий гнів спалахне в твому серці, коли ти почуєш, як чужинець зневажає твій рідний край. Ще дужче й глибше взнаєш його тоді, як ворог, мов вогненна гроза, насуватиме на твій край рідний і ти побачиш, що молодь збирається звідусіль і йде боронити Батьківщину; що батьки, прощаючися зо своїми синами, кажуть їм: „Будьте відважні"! Матері кричать: „Вертайтеся переможцями"! Ти почуєш його тоді, як невимовна радість обгорне твою душу, коли ти матимеш щастя побачити, як у твоє місто входять рідні полки, значно менші, ніж були, змучені, обірвані, страшні з погляду, але з блискучими радісними з перемоги очима, несучи пошматовані кулями прапори, за якими йтимуть лицарі, піднявши вгору позавязувані голови та покалічені руки, нарід обсипатиме їх квітками, дякуватиме, бажаючи їм щастя та здоровля, посилатиме їм поцілунки.

Тоді ти вповні зрозумієш, що це є любов рідного краю; тоді ти почуєш, що в тебе є рідний край. Це така велика й свята річ, що якби я колинебудь побачив тебе, що ти вертаєшся з бою живий за рідний край, ти, частина моєї крови й моєї душі, і я довідавсяб, що ти зостався живий через те, що ховався від смерти, то я, твій батько, що так радісно зустріваю тебе тепер, як ти вертаєшся зо школи, — я зустрів би тебе, тяжко ридаючи; я вже не міг би тебе любити і до смерти не згоїлась би рана в мому серці.

Твій батько.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Стемфорд, Конн. — В дописі про ювилей 350 від. У. Н. Союзу має бути, що відділ виплатив хорим членам допомог на загальну суму $3,000.

І. Г., Бофало, Н. И. — Вашу новинку готов дехто зле зрозуміти і отягатися з посилками на такі цілі. Тому краще не поміщувати. Принаймні заждіть, аж дістанете дальші відомості про те, на чім те все скінчилося.

О. Г., Ню Йорк, Н. И. — Ваше обурення зовсім слушне. Не повинно бути на концертах ніяких збірок чи роздавання коверток, коли хтось виголошує промови, чи виконує якусь точку мистецької програми. З тим некультурним способом треба скінчити. Якщо далі будуть такі, що будуть далі підчас гри на скрипці, співу чи промов вносити такі заколоти, то треба за такі речі потягати до відповідальности комітети. А на ті особи, що перешкоджають слухати програми і псують святочний настрій концерту чи свята, не звертати уваги, себто від них нічого не брати і їм нічого не давати. Збірки є дуже потрібні й конечні. Але для них мусить бути окремий час.

Непорозуміння.

Три запріязнені родини святкували в малому ресторані іменини одного з батьків родини. Настрій був дуже бадьорий, тимбільше, що вина собі ніхто не жалував.

Коли розбалені гості випили, одна з пань запримітила, що забула свою рукавичку. Тоді вона вертається ще раз на своє місце і заглядає під стіл.

Кельнер підходить до неї, запримітивши, що вона чогось шукає, і каже:

— Якщо ви шукаєте вашого чоловіка, то він уже за дверима.

Дитяча щирість.

Дядько посадив малого Юрчика на колінах, як на коні.

— Подобалося тобі так?

— Так, але я волію їздити на правдивім ослі.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

5)

— Таж москалів. Кажуть, що на Катеринослав відступає їх цілий корпус. А за ними німці сунуть хмарою. Мусимо бути приготовані та дещо і приховати...

— Нехай нас Бог рятує від таких гостей. Алеж ти казав, що большевиків гонить наше військо, українське.

— Наше. Але є його небагато, тож українська влада мусіла попросити помочи у німців.

— Горе нам та лихо! — зітхаючи сказала Марія. — Прийдуть ті банди, то знову хоч з дому тікай. І доки вони їхатимуть з того фронту? Вжеж тисячі проїхали...

— Російський фронт величезний. Десять міліонів вояцтва лише на німецькому й австрійському фронті; цеж не жарт! Поїзди тепер ходять так, що не дай, Боже, тож може і до половини літа їхатимуть. У Румунії щойно починається демобілізація російської армії.

— То всеж мусять випроваджувати військо в якомусь порядку. А то все так пішло пустопаш! Грабують села! До чого воно так дійде?

— Порядок, кажеш — насмішливо заговорив Іван. — Який там може бути порядок, коли транспорт у Росії зовсім розладнаний. Просто, збереться більша ватага вояків, займе ваґони і, надибавши першого-ліпшого машиніста, наказують їхати; ні, то застрілити погрожуються, або в огонь у паротягову піч укинути. І такі випадки траплялися... Та так і їдуть; остановлюються, де лише їм задумається, ну і грабують.

— А чогож влада дивиться? Всеж таки якась влада є, старшини? — спитала Марія.

— Влада? Теперішня влада дякує Богові, що у самої шкіра ціла. А машиність мусить їхати, коли револьвер приставлено до голови. Вмирати забездурно чейже нікому не хочеться. Часом, коли паротягів не було, то салдатня і тоді собі радила: збиралось у вагон яких сімдесять чоловік: половина сиділа у ваґоні, а друга на зміну попихала ваґон та й так діставалися далі в запілля.

— Неспокій один, а не життя. Та й ще перед таким святом. Може замісць свяченого прийдеться у лісі десь висиджувати... Хоч би на свято тої салдатні не наднесло.

— Невідомо — перервав жінці Іван. — Може щось іще придумаємо... Нас же сила... Але ти, жінко, замісць гризтися, коло вечері заходжуйся. А мені ще треба піти в одно місце...

Марія заходилася готувати вечерю, а Іван вийшов. На городі побачив доньку. Поралася над грядками, мугикаючи собі пісеньку під ніс. Захмарене Іванове чоло випогодилося. Прикликав доньку до себе.

— Ти все весела та безтурботна, доню — сказав ласкаво, коли донька підбігла до нього.

— Плакати покищо нема чого — відповіла Віра, підвівши на батька блискучі темні очі.

— Ну, ну... Співай, — усміхнувся — а покищо побіжи до старости,*) попроси, нехай прийде зараз до Гриця. Скажи, що важна справа. Він уже здогадається, яка...

Дівчина вискочила на вулицю виконувати наказ батька, а Іван, подумавши, повільно пішов на обійстя сусіда.

IV.

У Грицевій хаті зібралися на нараду всі поважніші господарі села, майже всі бувші вояки російської армії, що щойно недавно повернулися з фронту. По довших переговорах вирішили всіми засобами берегти своє майно від грабунку московської салдатні і відповідно на цей випадок підготуватись. Післали кількох хлопців по сусідніх селах і на залізнодорожну стацію з повідомленням про приняте рішення та з проханням допомоги. При зближенні війська озброєні селяни мали невеликими гуртками засісти у відповідних місцях, впустити військо в село, і, колиб салдатня допустилася грабунків чи знущань, заслонити всі виходи з села і роззброїти їх, або приняти бій. Частина озброєних селян мала зістатись у самому селі, поховатися по дахах і стодолах, щоб вразі потреби несподіваним огнем внести заколот у московські ряди та нагнати їх на заслони назовні. Акцією мали керувати Іван назовні, а Гриць зо старостою в селі. Сиґналом до виступу з села мало бути дзвонення у великий дзвін по одержанні вістки про зближення москалів. Сподівалися, що ці москалі, ні большевизуючі одиниці з села не порозуміють значіння того дзвона, бож у Страсну Пятницю і Велику Суботу дзвонять дуже часто в часі відправи у церкві.

Надходила непевна ніч. Кожний з втаємничених у плян селян на здивування родини оглядав справність свого кріса, напихав у торбу хліба, набоїв; зявились і Бог зна яким чудом довезені з фронту аж у далеку Тернівку два тяжкі скорострілі-максими. Все це уважно оглядано, складано, провірювано, чи не буде запинок... Село, навчене кількома попередніми, хоч і короткими досвідами, готувалося відстоювати свій дорібок від здеморалізованих салдатських банд. Повечерявши, ватажки знову зібралися в одній хаті; ждали вісток із сусідніх сіл. На тракті в обох кінцях села і від стації виставлено стійки.

Село занурилось у весняну пітьму. Деінде лиш блимало ще світло з вікон невеликих хат, освітлювало непідсохлий іще з зими невеликий простір вулиці та чалапаючих по грязюці поодиноких прохожих. Але і ті світла мало-по-малу гасли, запановувала нічна тиша над заснулим, здавалося, селом. Людина стороння ніколи не подумалаб, що спокій цей — зрадливий, що в селі під покриттям ночи хвилює і кипить бурливе й трівожне життя; готується опір усякому, хто наважиться закаламутити селянський спокій, наважиться навязувати селу свою волю і право.

А дві верстви від села по пісковому тракті понад річкою Саксаганню ліниво просувалася довжезна валка. Весілля, не весілля, а щось подібне і такеж галасливе. На великих військових фірах у скринках і причепившися з боків їхало по пятнацять і більше людей; ті, що їм не виставало місця, йшли з боку дороги, час від часу хапаючися скрині, коли фірмани підганяли швидше коней, і підбігаючи. Кожна фіра видулася вверх від привязаних мішків і мішечків, а на них угорі, мов китайські мандарини, сиділи зарослі бородачі, покурюючи і спльовуючи таки на привязані річи; часом з фір доносилося приглушене рохкання і кудкудакання; мішки рухалися мов живі, а навіть якась, певно нечиста, сила підкидала їх угору, скидала з фір. Тоді рохкання переходило у пронизливе квичіння, а настрашені кури піднимали галас на всю околицю, за що і діставали прикладом кріса від того чи іншого бородача і заспокоювались мабуть навіки...

Виснажені коні ледве переступали з ноги на ногу. Та на людей змученість коней очевидно не робила найменшого впливу: хто сидів, той уже не вставав з фіри, чи це було під гору чи у грязюці. Навпаки, до кожної фіри чіплялося тоді ще більше людей, а фірмани немилосердно починали цвяхати коней довжезними батогами. Нещасливі тварини ховзались і спотикалися невковані по калюжах, напиналися з усіх сил і витягали фіри на сухе. Ззаду валки долітали безтурботні пісні, незвязані оповідання та вибухи реготу.

(Дальше буде).

*) Однозначне з солтисом у Галичині.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОВЧАЛЬНЕ ПОРІВНЯННЯ.

М. Е. Трейсі, редактор місячника „Біжуча історія", видав книжку під заголовком: „Наш край, наші люди і їхні". Як видно з заголовку, автор порівнює народи одного краю з народами інших країв.

Порівнює він саме народ Америки з народами Італії, Німеччини й Росії. Порівнює їх саме щодо способу життя.

Чому він вибрав саме ці краї, можна легко догадатись. Уряди Росії, Італії й Німеччини люблять говорити, що вони придумали відповідну державну й життєву організацію та залюбки нападають на форму державної й життєвої організації, питомої Америці.

ЧИМ МІРИТЬСЯ?

Всякі устрої можна порівнювати з собою способом чуттєвим або способом розумовим. Звичайний спосіб порівнювання — чуттєвий. Людина приймає чуттєво якийсь спосіб за відповідний, чи найбільше відповідний, і потім таксамо чуттєво хвалить усе, що вона знаходить у цьому устрою, та ганить, таксамо чуттєво, все, чого вона в ньому не знаходить, чи пак те, що знаходить в інших устроях.

Автор згаданої книжки береться порівнювати три державні устрої способом розумовим: він показує про життя в ріжних краях такі факти, щоб читач міг самий набрати собі переконання, що це значить жити в кожному з них.

РОЗУМ І ЧУТТЯ.

Трейсі показує в своїй книжці, скільки людина заробляла б у своїм, чи іншім званні в кожній із згаданих держав. Далі, що вона за ці зароблені гроші моглаб купити. Ще далі, які вигоди й приємності можна мати та яким обмеженням свободи треба піддаватися.

Ясно, що таке порівнювання промовляє до умового складу деяких людей, а в інших може розбудити хіба відразу.

Є, наприклад, люди, про яких можна сказати, що вони залюблюються в якусь політичну систему. Залюблюються так, як людина залюблюється в жінку: сподобавши її собі, починають її ідеалізувати, малювати за найкращу й найліпшу в світі, і готові на двобій визвати всякого, хто цього не признає.

Такий чоловік, залюблений, наприклад, в очі, готов інколи очі видерти всякому, хто сказав би, що й інші жінки теж мають гарні очі.

ПОДІБНІ, ЧИ ВІДМІННІ?

Між політичними системами, що на перший погляд виглядають собі ворожими, є багато подібностей. З того, що якась політична система вважає себе противенством іншої, ще не виходить, що вона така противна.

Комуністи колись уважали найбільшим противенством до советизму демократичний устрій, а нині дивись! Вони балакають про демократизацію советів та про спільний фронт з демократією проти фашизму. Фашистівські й нацистичні головачі говорять про противенство між своїми державними устроями й демократією, а інколи говорять і про фашизм як про справжню демократію.

Нацистичні провідники люблять говорити про непримириме противенство між фашизмом і комунізмом, тимчасом Трейсі піддає читачеві до надуми такі висліди своїх розслідів: „Не зважаючи на те, що фашизм, нацизм і московський комунізм вийшли з ріжних причин і йдуть до інших цілей, вони всі три мають із собою багато спільного. Кожний з них спирається на однопартійну систему. Кожний з них не терпить противних ідей. Кожний не допускає висказатися таким іншим ідеям, ставлячи поза межі закону групи й діяльність, що можуть уживати цих ідей; кожний з них уживає обєднаної і більше або менше тайної поліційної сили; кожний з них уживає засобів здушування; кожний з них намагається зібрати в один осередок усю владу та кожний з них уважає нельояльність для державної партії державною зрадою".

ХТО ЇЗДИТЬ, А ХТО ЙДЕ ПІШКИ.

Порівняння життя в ріжних державах Трейсі предкладає перед очі читача образковим способом.

Наприклад, в одному місці він порівнює засоби перевозу. Отже, якби так людині прийшлося перевозитися з місця на місце, чи їхала б вона автомобілем, чи йшла би пішки? На цей запит дає він відповідь образком: В Італії 1 їде автом, 20 ідуть пішки; в Німеччині 1 їде, 10 ідуть пішки; в советській Росії 1 їде, 150 ідуть пішки; в Злучених Державах усі їдуть.

Можемо собі уявити вагу образка: він представляє факти так, що їх тяжко забути.

ЩО ТЕПЕР Є, НЕ КОНЧЕ БУЛО ВЧОРА.

Каже Трейсі:

„Тоталітарні держави знаходяться не лише в початкових стадіях розвою, але у вчасних стадіях розвою". Себто, що є в них нині, не конче було вчора; і що є нині, не конче буде завтра.

Але так, як нині маються справи, каже Трейсі: „Не применшуючи їх досягів, фашизм, нацизм і комунізм іще мають іти добрий шмат дороги, щоби показати висліди, які дались би порівняти з досягненнями Злучених Держав".

МИНУЛЕ З ТЕПЕРІШНІМ.

Цікаві порівняння минулого з теперішнім наведено на виставі, влаштованій з приводу конвенції Краєвого Виховного Союзу в Америці, що має незадовго відбутися в Ню Йорку з нагоди століття публічної системи шкільництва в Америці.

Наприклад, сто літ тому, коли в Америці щойно почали були організувати публичні школи, у стейті Масачусетс, що був першим стейтом під тим оглядом, учителеві плачено $25.44 на місяць, а вчительці $11.38. Іншими словами, шкільні діти побирали науку від учителів коштом $185 на рік, а від учительок за $64.

Від того часу платня вчителям і вчителькам росла постійно. В 1917 році вона виносила на рік $655, у 1931 р. $1,440. Лише підчас останньої депресії трохи знизилась, але потім знову почала підніматись.

Рівночасно з платнею вчителям і вчителькам росли теж вимоги громадянства до вчителів: від них вимагали щораз більше знання та щораз кращого вміння навчати, а рівночасно ставили до них і щораз вищі вимоги громадянської поведінки.

ДЕРЖАТИ КРОК З ЧАСОМ.

У своїм заклику до ювилейних зборів Краєвого Виховного Союзу уряд його каже: „Цей Союз помагає вчителям держати крок з часом".

У нас такої фрази „держати кроку з часом" не вживається. Зате в англійській мові часто говориться, що „час маширує вперед", себто в світі ніщо не стоїть на тому самому місці, а все перемінюється. Відповідно до цього, „держати крок з часом" буде значити: змінятися відповідно до поступу часу, до історичних перемін, до нових вимог і потреб.

Фраза замітна тому, що вона пригадує людям те, що в нинішньому світі переміни наступають так скоро, що треба свідомого зусилля, щоби помічувати переміни й до них достроювати своє життя.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

САЙКСВІЛ, ПА.

Нова професійна сила.

Кожного року видає тепер наша іміграція поважний процент такої молоді, що кінчить високі школи. Це вказує, що наші старі іміґранти зрозуміли вагу і силу освіти, і хоч самі її не мали, подбали, щоб дістали таку більшу освіту їхні діти.

Розуміється, що лише такі іміґранти звернули увагу на освіту, котрі зрозуміли, що вкладати працю і гроші в науку, це найкраща інвестиція, та що наука це найбільший скарб по здоровлі.

Цього року, 6. червня, покінчив науку в Державнім Каледжу „Пенсилвенія Стейт Каледж" і дістав академічний ступінь „бакаляра штук у журналістиці" (Bachelor of Arts in Journalism") Амвросій Кок, член 401 відділу У. Н. Союзу в Сайксвіл, Па.

Амвросій Кок, молодий журналіст.

Історія молодого журналіста і його життя не є така рожева, як історія життя дитини заможних іміґрантів. Коли Амвросій числив 3 роки життя, то його батька, також члена У. Н. Союзу, забило в майні. Осталася вдовою мати з трьома дітьми тут в Америці і з одним старшим сином у Галичині, котрий тепер студіює право у львівськім університеті.

Мати вийшла замуж удруге за гром. Михайла Люльку і цей вітчим узявся за виховання тих дітей та не занедбав цеї важної справи, якою є освіта. І вивів дітей у люди. Двоє молодші також студіюють у державнім каледжу: син Мирослав інженірію, а дочка домашню економію.

Самий вітчим працює в майні, а мати порядкує хатою, а літом господарює у городі. Тяжко приходилося тим дітям помагати, бо треба було на всім щадити. Та щастя, що була в родині згода. Всі працювали разом. І діти також у часі вакацій, а родичі постійно. А сьогодня видно овочі такої праці.

Молодому журналістові і членові У. Н. Союзу бажаємо щасливого життя та добрих успіхів у його фаховій праці.

Зазначу, що молодий журналіст говорить українською мовою та орудує нею незле і в письмі. Публичну і середню школу покінчив з відзначенням в Сайксвіл, Па. Його родичі походять із Західньої України; з села Соснова, повіт Підгайці.

Союзовець.

КОРОЛІВСЬКИЙ ПОЦІЛУНОК.

Англійський король Юрій цілує королеву - вдову, свою матір, підчас святочних церемоній з нагоди століття одної військової школи в Лондоні.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Звичайний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 19. червня, в 2. годині пополудні, в церковній галі, 645 Roosevelt Ave. Проситься всіх членів зійтись на цей мітінґ. Діти, котрих родичі не перепишуть до старших, будуть суспендовані. — І. Ґінда, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

☦

Братство св. Василія в Перт Амбою, Ню Джерзі, відділ 163. У. Н. Союзу, ділиться з організацією У. Н. Союзом і членами Братства св. Василія сумною вісткою, що дня 14. червня 1933. року, в годині 11. вночі помер наглою й несподіваною смертю під колами переїжджаючого поїзду наш довголітній член

СТЕПАН ДЯЧИЩИН.

Прожив 59 літ.

Полишив жену Гаську, синів Мирослава й Михайла та дочку Маланку.

Приступив (вдруге) до У. Н. Союзу в 1924. році.

Похорон відбувся в пятницю, 17. червня, з дому жалоби, 363 Ліон Евеню, до укр. греко-кат. церкви, а потім на цвинтар Успекія Преч. Діви Марії.

Най земля Вашинґтона буде Йому рідною!

Пилип Маник, секр.

Погані дні.

— Знову новий рахунок від кравчині? Чи ти зовсім не думаєш про те, що можуть колись прийти і погані дні?

— Алеж очевидно, коханий, я замовила собі вже навіть прегарний синій дощівник.

СКІЛЬКИ РОКІВ ДИТИНІ?

Винтроп Рокефелер, внук Джана Д. Рокефелера, приступаючи до „Соркес Сейнтс енд Синерс", мусів перейти через відповідні вступні церемонії, підчас котрих його перебрали за немовля, дали дитячі забавки в руки і вложили до колиски. Потім на нього одягли лахи, щоб, мовляв, показати, як буде виглядати в 1983. році.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЖАЛІБНА ПАНАХИДА

по сл. п.

ЕВГЕНОВІ КОНОВАЛЬЦЕВІ

відбудеться в Українській Католицькій Церкві, при 7-мій вул. в Ню Йорку.

Панахида почнеться точно в годині 12. в полудне. — Окружна Управа ОДВУ в Ню Йорку.

О. Д. В. У.

Отсим подаємо до відома українського національного громадянства, що заходом Організації Державного Відродження України та при співучасти українських громад та товариств, відбудеться величава

НАЦІОНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ

ДНЯ 4-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER-LABOR DAY) 1938.

У ВЕЛИКІЙ 4-ТИСЯЧНІЙ САЛІ „HIPPODROME" У НЮ ЙОРКУ, при 6-тій евні й 43-тій вулиці.

Вона буде влаштована знагоди 2-го Конґресу Українських Націоналістів в Америці, що буде відбуватися напротязі тижня перед і по „Лейбор Дей" в Нюарку, Н. Дж.

Маніфестація ця має під сучасну пору велике призначення. У цей момент світового напруження й непевного завтра, де внедовзі вже мабуть буде рішатися доля України, українська еміграція в Америці сьогодня одинока має змогу в імені українського народу свобідно заявити цілому світові, до чого та яким шляхом прямують Українці. І це вона зробить на Маніфестації в Ню Йорку дня 4-го вересня. — Вона, дальше, востанне зясує своє становище супроти української дійсности та витичить своє завдання на випадок світової заверухи.

На оцю якраз маніфестацію був плянований приїзд Впавшого нашого Вожда, полковника ЕВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ.

До цієї Маніфестації завзиваємо все українське громадянство, головно це на сході Америки. Всі товариства та установи одержать окремі запрошення до ширшого національного Комітету Маніфестації. Усе громадянство в Америці повинно робити якнайбільші підготування до цієї важливої хвилі та здержатися на той час від усякої діяльности, що перешкаджалаб Маніфестації.

Просимо громади вже тепер піти нам назустріч у наших ініціятивних заходах.

У Маніфестації як і в Конґресі Націоналістів запевнили свою численну участь представництва Канади та Південної Америки.

НА МАНІФЕСТАЦІЮ ПРИБУДЕ КІЛЬКА ВИЗНАЧНИХ ПРОВІДНИХ УКРАЇНЦІВ З ЕВРОПИ.

Дальші відомості будуть подані опісля.

Хай отся жалоба, що ми її сьогодня обходимо в цілій Америці по втраті Великого Полководця України, ЕВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ, завершиться тим нашим могутнім здвигом. Він буде виразом нашої національної сили та рівноваги в цей час жахливого переслідування українства на рідних землях. На Маніфестації ми дамо відповідь Москві та всім прочим ворогам на їх визов кинений сьогодні українській нації.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О.Д.В.У.

ЩО ПИШЕ ПАН ДЖАН СОБКОВ ПРО СВОЮ НЕДУГУ

Я відчував у моїм животі довший час біль. Нараз злапав мене страшний біль не до витримання. Я зараз пішов до лікаря і він узяв мене на машину, екземінував, брав „екс рей" і сказав мені, що я маю „гол стовн", що мушу йти на операцію, що буде коштувати 250 долярів. Я бідний чоловік, не маю звідки платити, а подруге боюся. Здибав я пана Ілию і розказую йому діло. Він мене запевнив, що його лікарство, котре він самий робить із зілля, напевно поможе мені і так сталося. Я випив того лікарства, а на другий день камінь вийшов геть, защо складаю йому сердечну подяку й зичу кожному, що має таку недугу, вдатися до нього, а певно не пожалує.

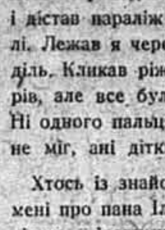
Mr. JOHN SOBKOW,
419 East 5th St., Apt. 2, New York City.

Терпів я на страшну недугу сиятику-ревматизм в одній нозі. Від крижей до кости відчував я в ній біль 12 літ, але все переходив. Нарешті взяло мені цілу ногу. Я через 19 неділь не міг ані рушатися. Лікарі мені нічого помогти не могли, моя нога так виглядала, як кавалок патика, якби накрив полотном. Не було надії на життя. Аж прийшов мене відвідати мій приятель і сказав мені про лічення пана Ілиї. Я закликав пана Ілию, котрий мене вибавив від страшної хороби, защо я йому складаю сердечну подяку й желаю кожному в якійнебудь біді вдатися до нього.

Mr. PITRO GORGELEWSKI,
165 Wilson Ave., Newark, N. J.

Мав я ревматизм довші літа, але все мені переходив. Аж раз я простудився і дістав параліж у цілім тілі. Лежав я через вісім неділь. Кликав ріжних докторів, але все було надармо. Ні одного пальця рушити я не міг, ані діткнутися.

Хтось із знайомих сказав мені про пана Ілию, що він лічить зіловими купелями таку хоробу. Я зараз закликав його. За пару неділь я став здоровий. Складаю сердечну подяку й жичу кожному з якойнебудь хоробою вдатися до нього.

JOHN ROZIG,
34 St. Marks Pl., New York City.

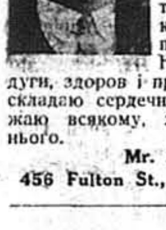
Мучив мене страшний ревматизм у цілім тілі. Терпіла я довші роки, не могла нічого робити ні ходити, бо мої ноги й руки в суставах не рушалися. Були немовби замезнуті, як патики. Я ходила по шпиталях і лікарях і вживала ріжні лікарства і нічого не помагало й ще було гірше. Раз я побачила оголошення, що пан Ілия помагає зіловими купелями. Я вдалася до нього й зілові купелі помогли мені вийти з того страшного каліцтва, за що я йому складаю сердечну подяку й жичу кожній жінці, що терпить у якінебудь клопоті, вдатися до нього з вірою, що він поможе.

Mrs. DORA GARASIMCHIK,
4056 — 3rd Ave., Bronx, N. Y.

Дорогі читачі, хочу вам оповісти й тут подаю пару слів вам про свою страшну недугу, котра мене мучила через десять літ. Страшна зараза, пикота й свербячка на обох ногах. Видав я на ріжні лікарства й масти і лікарів повище тисячі долярів і то всьо було надармо. Нераз і не два мусів я покинути мою працю серед півдня і втікати додому і скидати із себе убрання й дерти своє тіло, з котрого ллялася кров. Один знайомий порадив мені вдатися до пана Ілиї, що він може на таку хоробу помогти. Я вдався до нього й тепер я здоровий, за що складаю йому сердечну подяку. Желаю кожному вдатися до нього, як почуе в собі недугу.

STANISLAW ROGOWSKI,
504 Bond St., Elizabethport, N. J.

Подаю тут сам від себе пару слів до тих, що терплять на якінебудь недуги. Я терпів на ревматизм обох ніг, не міг ходити ні працювати. Коштувало мене досить грошей, але ніхто не міг мені помогти, аж мій знайомий, котрий теж терпів на таку недугу й котрому поміг пан Ілия, повідомив мене про нього. Нині я вилічився з тої недуги, здоров і працюю кожний день, защо складаю сердечну подяку пану Ілиї і бажаю всякому, хто терпить, удатися до нього.

Mr. JACOB BARA,
456 Fulton St., Elizabethport, N. J.

Я жінка середнього віку, працюю в доктора-професора 20 літ. Вчепилася мене якась скірна зараза. По цілім тілі свербіло й пекло, що не було до витримання. Потім поробилися рани. Я була дуже слаба. Моя голова була спухла, я чекала смерти. Мій лікар пробував мені помагати, давав мені ріжні масти й лікарства, але мені ніщо не помагало, але робило ще гірше. На остаток сказав мені, що тої заразы вилічити не може. Так я стратила надію виличення. Раз слухаю підчас української радіової програми про пана Ілию, що помагає на такі недуги. Я вдалася до нього і він мені поміг згоїти тую нещасну заразу. Тепер я здорова, защо складаю сердечну подяку й зичу кожному вдатися до нього, а напевно не пожалує.

Mrs. TURKO,
118 S. 3rd St., Apt. 41, Brooklyn, N. Y.

УВАГА ДЛЯ ТИХ, ЩО ТЕРПЛЯТЬ НА ТАКІ НЕВИЛІЧИМІ НЕДУГИ

як страшна перестуда, тяжкий кашель, дихавиця, запалення легенів, ревматизм, сиятика-ревматизм, ломання в костях і по цілому тілі, катар шлунка, болі під грудьми, нестравність, затверджения, каміння в жолудку або в жовчі, скірна зараза екзема, короста, лишаї, боляки, струпи й ріжного роду свербячки.

Без ріжниці, як довго терпите й шукаєте помочі й не можете знайти, не тратьте надії, лише вдайтеся до нас. Може наша зілева купіль і наше практичне масування вам поможе. Через 15 літ ми практикуємо тільки на зілових купелях і масуванням. Ми помогли соткам нещасних калік, котрі терпіли через довші літа, котрі стратили всю надію на виличення, а по вжиттю нашої методи стали здорові, якби наново на світ народилися. Ми дістали сотки подяк, а декотрі прислали й свої фотографії й просять їх помістити в якомунебудь часописі. Вони хочуть бути свідками, а якби хтось з терплячих хотів довідатися, як люди терпіли й на які недуги й хто їм поміг, той може віднестися до цих людей, або їх сусідів. Тих, що живуть далеко й не можуть до нас приїхати, просимо писати й описати, як довго хоруєте, що вам бракує, які болі почуваєте, коли недуга почалася, скільки літ маєте, чи були в лікарів і що вам лікарі казали, як називається ваша недуга, а ми розберемо й вам відпишемо, чи наша зілова купіль вам поможе, чи не поможе. Як поможе, то можете приїхати до нас на пару неділь. У нас є відповідне місце „на контрах", де є здорове повітря, свіже молоко і т. і. Там ви зможете спокійно відпочати кілька неділь і відїхати здорові домів. Тих, що мешкають близько, просимо телефонувати по „апойнтмент", а ми самі займемося вашим перевозом на місце. Хто не міг би приїхати до нас через недугу, най нас повідомить телефонічно, а ми прийдемо по нього приватно.

Ми виробляємо ріжні лікарства зо свого зілля, котре є реєстроване.

АДРЕСА ДО НАС:

JOSEPH ILYIA,
Mineral Herb Bath, Hand & Electrical Massage,
522 EAST 6th STREET, Apt. 4, NEW YORK CITY.
Телефонувати від 8. год. рано до 12. год. впол.
Tel.: ORchard 7-3571.

Додаю тут свою фотографію й хочу подати пару слів про свою недугу запалення легенів. Від простуди кашляв я страшно по цілій годині без перестанку. Відтак становило мені віддих, кололо мене в плечах і грудях без перестанку. Брали мене до шпиталю 4 рази. Найстарший професор сказав мому синові, що я не до виличення. Всі стратили надію на моє виличення. Аж нараз моя кума повідомила мене про Ілию, котрий мене освободив від тяжкої слабости. Я тепер здоров. Як хто не вірив би мені, най спитається моїх сусідів.

Mr. SZELWIRA,
1013 Simpson St., Bronx, N. Y.

Я жінка в середнім віку подаю тут свою фотографію і хочу бути свідком: розказати свою біду, яку я пережила. Перетерпіла я страшну хоробу ревматизму в цілім тілі і костях. Була я чотири рази в шпиталі й нічого мені не помогло. Були в мене ріжні лікарі. Я вже була спаралізована, не могла зовсім рушати ні ногами ні руками. Не могла коло своїх малих дітей обійти. Просила в Бога смерти. Та Пан Біг не прислав мені смерти, а прислав мені знайомого чоловіка, котрий мені дав адресу пана Ілиї, котрий мене висвободив від нещасного каліцтва, защо я йому складаю сердечну подяку й жичу кожному нещасному вдатися за порадою до нього.

Mrs. KOZAR,
1361 Intervale Ave., Bronx, N. Y.

Терпіла я страшні болі в обох ногах, не могла ходити, а в ночі спати. До того ще на одній нозі вчинився наріст як добре ябко. Ніхто не міг мені на то помогти, хоча я пробувала лічитися в ріжних лікарів й вживати ріжні медицини. Все було надармо, аж раз один знайомий порадив мені, що пан Ілия помагає зіловими купелями. Я вдалася до нього й тепер я здорова, защо я складаю сердечну подяку і желаю кожному, хто має якийнебудь клопіт, удатися до нього.

Mrs. KSENIA YHNAT,
24-17 — 28th St., Astoria, L. I.

Звідкись узялася в мене нещасна зараза на обох ногах. Від колін до кісток мої ноги зчорніли, як чорне сукно. Не до пізнання було, чи це тіло. Терпів я страшні муки, горяч і свербіння, що було не до витримання. Не міг ані на мінуту заснути ані сидіти. Приходило відобрати соб життя. Був я в шпиталі, кликав ріжних лікарів, всі мені казали, що я маю заражену кров й що це не до виличення. Чув я підчас програми Охрамовича про Ілию й вдався до нього з плачем. Купив його зілля й його зілова патентована медицина помогла мені. Тепер мої ноги виглядають, як були перед недугою, білі й здорові. За це складаю сердечну подяку й кожному желаю вдатися до нього. Хто не вірив би мені, най спитається моїх сусідів.

Mr. S. CISEK,
455 — 11th St., South Brooklyn, N. Y.

Я терпів страшні болі ревматизму в одній нозі. Зловили мене раптовно, як я їхав автомобілем, так, що з автомобіля мене зняли. Через довший час мені не вдавалося рушатись з місця. Пробував я самий собі помагати, родили мені інші люди всього, але все було надармо. Нога спухла й не давалася діткнути і не було для мене жадного ратунку. Аж доперва мій знайомий сказав мені закликати пана Ілию, котрий мене вибавив від того терпіння. Я чуюся тепер здоров і прошу всякого, хто має який клопіт, удаватися до нього.

Mr. JACIK,
608 East 11th St., New York City.

Я жінка в середнім віку. Я терпіла довший час на ревматизм, а потім мене нараз спаралізувало. Була я 4 рази в шпиталі, кликала ріжних лікарів, але ніщо мені не помагало. Я вже стратила була надію на виличення. Стала я просто калікою, бо мусіли мене годувати, як малу дитину, бо я сама не могла. Пальці моєї руки стали штивні. Я не могла рушити ні руками ні ногами. Один знайомий повідомив мене про пана Ілию й я його закликала. Він мене вибавив з того нещасного каліцтва, защо я йому жичу довгих літ життя, щоби він міг помагати нещасним калікам. Жичу кожному, що терпить на якунебудь недугу, щоби вдавався до нього, а я певна, що буде здоров.

Mrs. LULACH,
548 West 50th St., New York City.

Я є бизнесовий чоловік. Я все подорожую й більшу частину часу на ногах. Мені ніколи ніщо не докучало, аж раптом мені зімило одну ногу. Нога не далася рушати. Стрикало мені так сильно, що я не міг видержати. Приходила смерть без часу. Чув я від людей попередно, що пан Ілия помагає багатьом на такі недуги. Сказав я закликати пана Ілию. Він зробив мені масаж і мені зараз ліпше стало. Я чувся здоровий і дуже ціню того чоловіка і зичу кожному, щоби вдавався до нього в якімнебудь нещастю.

Mr. SEMEON PALAMAR,
536 East 6th St., New York City.

Еспанська анекдота.

Молодець полюбив лиху й зарозумілу дівчину. Вона сказала до нього:

— Якщо хочеш, щоб я вийшла за тебе замуж, віддай мені своє серце назавжди.

Молодець відповів:

— Моє серце є твоєю власністю.

— Віддай мені свій розум.

— У мене вже нема розуму від тієї пори, коли я стрінувся з тобою. Я нерозумний.

— Віддай мені свою честь.

Молодець поблід.

— Хай буде по твому. Візьми собі мою честь.

Дівчина сказала:

— Тепер я дотримаю обітниці і вийду за тебе замуж.

Тоді молодець відповів:

— Це неможливе. Ти забрала все, що було мною. Мене вже нема. Я — ніщо, а ніщо не може бути твоїм мужем.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗДЕРЖУВАННЯ ДЕЯКИХ ЧУЖИНЦІВ ВІД ДОПОМОГОВИХ РОБІТ

Чужомовне Інформаційне Бюро домагається викинення з законопроекту про допомогу ту точку, за котрою нові деклярантн на американське громадянство не будуть управнені до робіт під зарядом Адміністрації Праці (Доблю Пі Ей).

В палаті репрезентантів конґресу Злучених Держав недавно тому ухвалено законопроект про допомогу. В тому проєкті мова про призначення фондів для Адміністрації Поступу Праці на публичні роботи, що їх будуть виконувати впродовж наступних дванацятьох місяців, почавши від 1-го липня 1938 року. Той законопроєкт виключає з проєктових робіт В. П. А. всіх тих чужинців, котрі приїхали до Злучених Держав нелеґальною дорогою або не зложили своїх заяв наміру стати громадянами перед уведенням закону в життя.

Той законопроєкт теж приписує, що першенство до робіт у В. П. А. прислугує згаданим тут людям в такому порядкку: 1) ветеранам світової війни, еспансько - американської війни і ветеранам якоїнебудь кампанії чи виправи, в якій Злучені Держави брали участь, котрим потрібна допомога і котрі є американськими громадянами; 2) іншим американським громадянам, індіянам і іншим особам, котрі мають приналежність Злучених Держав, а котрим допомога є потрібна; 3) тим чужинцям у потребі, котрі перед ухвалою цього закону зложать заяву наміру стати американськими громадянами.

Новий законопроєкт є ще гостріший супроти чужинців від закону апропріяцій принагідної допомоги з 1937 року. Хоч цей останній теж забороняє працю чужинців не-деклярантів, то одначе не робить застереження дотично дати вибору перших громадянських паперів. Супроти того чужинець був допущений на роботу В. П. А., хоч вибрав громадянські папери колинебудь по принятті того закону про допомогу. На підставі проєкту нового закону, котрий принято в палаті репрезентантів 12-го травня, публичні допомогові роботи будуть недоступні для всіх тих чужинців, котрі дістануть перші громадянські папери після того, як проєкт стане аконом. Проєкт тепер находиться в сенаті, де правдоподібно будуть над ним радити в короткім часі.

Чужомовне Інформаційне Бюро заложило протест проти несправедливого законопроєкту, котрого деякі точки приймуть законну силу. Бюро домагається, щоби право першенства для американських громадян обіймало тих чужинців, котрих неспосібні до праці члени родини є американськими громадянами; а також зовсім знести заборону до праці всіх легально прибулих чужинців, незалежно від їх перших паперів. Друга частина листа - протесту, якого вислав Рід Луїс, директор того Бюра, до ріжних федеральних сенаторів, звучить так:

„Секція II. забороняє теж працю чужинцям, котрі не зложили своїх заяв наміру стати громадянами перед ухвалою законопроєкту. Хоч навіть буде ухвалено, що громадяни матимуть право першенства, то одначе це не оправдує заборони вжитку осталих фондів для легально допущених чужинців. Звісно, що часто питаються чужинців, чому вони не стараються про американське громадянство; але можна одночасно запитатися 21,000,000 американських громадян, котрим прислугує право голосування, чому вони не голосували в останніх президентських виборах. В обох випадках являється хіба брак громадянської і політичної свідомости й відповідальности, що його час і освідомлення вилікують. Через те, що громадянин не голосує і нехтує свої обовязки, ніхто йому не заборонює допомогової праці. Справедливість і здоровий розсудок вимагають, щоб також само відноситись до легально перебуваючих тут чужинців". ФЛІС.

ЩО ЦЕ S. KYLO LABORATORIES?

Ця Лабораторія, що має головний осідок під ч. 105. Третя Ев. (ріг 13-тої вул.) у Ню Йорку, заснована тому 81 літ. Затруднює самих експертів, себто людей, що мають довголітню практику, яким можна з повним довірям поручити виповнення рецепти. Вони приготовлять для пацієнта всяке лікарство, як найточніше за вказівками лікаря. Довголітне існування фірми є само порученням і гарантією, що всі її продукти є найкращого і найліпшого сорта.

DUFRA COMPAUND це чай, зроблений з зілля, коріння, кори і ягід. Ціна 75 ¢ за пачку. Люди, що його вже вживали, кажуть, що він приносить сейчасну пільгу на ріжні недомагання.

Хто живе в Ню Йорку, най іде до аптики з своєю рецептою. Хто живе дальше, най пише по катальог ліків.

ПРИ ЗАКУПНІ ТОВАРУ ПОКЛИКАЙТЕСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ В „СВОБОДІ"